

вання правових конфліктів; правовий компроміс є невід'ємною умовою будь-якої двосторонньої угоди у державах з демократичним ладом.

З урахуванням наведеного, можна зазначити, що правовий компроміс – це опосередкований правовими нормами ціннісно-орієнтований засіб упорядкування конфлікту (в тому числі й правового), який заснований на взаємопоступках учасників суспільних відносин, метою та результатом функціонування якого є стан суспільної згоди і закріплення демократичних цінностей у суспільстві [8, с. 186].

Права людини як компонент правового статусу органічно вплетені в суспільні відносини нормативною формою взаємодії людей, упорядкування їх зв'язків, координації їх вчинків і діяльності, запобігання суперечкам, протиборствам, конфліктам. Процес історичної творчості людини значною мірою залежить від обсягу її прав і свобод, що визначає її соціальні можливості й блага, які забезпечують характер життєдіяльності, систему зв'язків, взаємодій, відносин людей у суспільстві. Тому права людини (цивільні, політичні, культурні, соціальні, економічні тощо), що фіксували її положення у суспільстві, завжди були об'єктом найгостріших класових зіткнень, правових конфліктів. Роль правового компромісу у забезпеченні прав людини полягає у можливості правового закріплення засобів, що гарантують певний рівень комунікації у сфері можливостей, наданих суспільством чи державою людині. Правовий компроміс є однією із визначальних засад функціонування демократичного режиму, основою легітимації влади, яка є суб'єктом закріплення та гарантування прав людини. Це ефективний засіб упорядкування правових конфліктів у сфері прав людини; правовий компроміс викликає юридичні наслідки для суб'єктів суспільних відносин, у тому числі шляхом застосування примусових засобів до суб'єктів, які не виконують обов'язків чи порушують права інших суб'єктів. Нарешті правовий компроміс є умовою будь-яких правовідносин у сфері реалізації прав людини. Саме досягнення правового компромісу у сфері прав людини забезпечує можливість вирішення виникаючих конфліктів та визначає рівень ефективності діяльності держави в означеній сфері.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, Ірпінь : ВТФ Перун. 2007. 1736 с.

2. Труєвцева С. С. Трактовка консенсуса у О. Конта. *Социологические исследования*. 1994. № 11. С. 139-141.

3. Цицерон Марк Тулій. Диалоги. О государстве. О законах / пер. с лат., изд. подгот. И. Н. Веселовский. М. : Наука, 1966. С. 126-147.

4. Гоббс Т. Избранные сочинения в 2-х т. М. : Мысль, 1964. Т. 2. 750 с.

5. Локк Дж. Сочинения в трех томах. М. : Мысль, 1985. Т. 1. 622 с.

6. Монтескье Ш. Избранные произведения. Госполитиздат, 1955. 799 с.

7. Парсонс Т. Общий обзор // Американская социология. М. Прогресс, 1972. С. 364-375.

8. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу. К. : Юридична думка, 211. 384 с.

9. Новікова М. До питання правокомпромісної теорії гармонізації суспільних відносин. *Право України*, 2006. № 1. С. 29-32.

Голобутовський Роман Зіновійович

доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
доктор юридичних наук

Гоцій Анна Вячеславівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СУДДІВ

Для гармонійного розвитку суспільства і держави, необхідно розвивати правову свідомість та правову культуру населення, оскільки для того, щоб держава була дійсно демократичною, правовою та соціальною – важливо виконувати не тільки юридичні приписи, а й дотримуватись норм моралі. Особливої уваги морально-етичні правила поведінки потребують від осіб, які наділені владно-управлінськими функціями, представляють нашу державу у різних сферах. Зокрема, ці положення стосуються судді як високоморальної особи з високим почуттям справедливості. Суддя має певні обмеження у своїй поведінці і саме від поведінки залежить, чи будуть довіряти йому люди. Додержання

правил професійної етики на сьогоднішній день є дуже актуальною проблемою, адже довіра до судової гілки влади не достатньо високою і потребує подальшого розвитку і налагодження.

Доцільно звернути увагу на дефініцію суддівської етики, під якою пропонують розуміти набір певних правил і норм, яких повинен додержуватись суддя під час судового процесу і поза службою. Ці норми поведінки підкріплені Кодексом суддівської етики, який містить 20 статей. В цьому Кодексі є загальні положення поведінки судді, поведінка судді під час правосуддя, позасудова поведінка судді. Але й цей Кодекс потребує уточнення. Стаття 4 звучить так: *Порушення правил етичної поведінки, встановлених цим Кодексом, не можуть самі по собі застосовуватися як підстави для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та визначати ступінь їх вини.*

Судовою реформою встановлено нові норми юстиції: доброчесність стала новою моделлю у суддівській роботі, щоправда, далекою від бажаної. Закон про судоустрій і статус суддів зобов'язує суддів і кандидатів на ці посади кожен рік робити звіт декларацій доброчесності та декларацій родинних зв'язків. Вища кваліфікаційна комісія суддів України утворила реєстр декларацій родинних зв'язків і доброчесності у 2018 році. В цьому реєстрі всі можуть отримати інформацію про те, які родичі судді працюють в органах правопорядку та побачити всю інформацію в декларації, яку суддя вказав. Уточнення чи доповнення допускаються в правилах подання декларації, але якщо буде вказана недостовірна інформація, то це загрожує дисциплінарною відповідальністю. Притягнення до дисциплінарної відповідальності судді, який виніс сумнівні відомості в декларацію ще не практикували.

Регламентом ВККС зазначено: перевірка декларації, яку подав суддя, проводиться, якщо поступає інформація про невідповідність вказаних відомостей або їх неповноту (п. 6.2 Регламенту). Маємо звернути увагу і на те, як суддя повинен поводити себе з колегами, відвідувачами суду, учасниками судового процесу. Адже лише високопрофесійна і належна поведінка може викликати повагу до суду. Під час спілкування, під час служби і поза нею суддя повинен володіти такими якостями: чесність, справедливість, об'єктивність, добросовісність, толерантність, уважність.

Довіра громадян до судової системи, та чесності судової влади займає найвище місце в сучасному демократичному суспільстві. Сьогодні суди дуже потребують довіри громадян. Спосіб досягнення цієї мети – дотримання прийнятих правил поведінки працівниками суду. У 2010 було розроблено остаточний текст Правил поведінки працівника суду України, впровадження яких сприяло ефективнішому застосуванню законів України «Про державну службу», «Про судоустрій і статус суддів України», «Про засади запобігання та протидії корупції», «Про забезпечення права на справедливий суд» тощо.

Отже, судді та працівники апарату судів мусять знати та дотримуватися норм і правил своєї професійної діяльності, які підкріплені законом. Також потрібно внести певні уточнення до Кодексу суддівської етики задля того, щоб ми мали більш конкретні уявлення про поведінку суддів та працівників суду і знали, чим може грозити недотримання цих норм поведінки. Якщо на посаду судді будуть обиратись тільки добросовісні, чесні, уважні люди з високими моральними принципами і знаннями, то повага і довіра громадян України до суду буде мати динамічний розвиток.

1. Кодекс суддівської етики, затверджений XI черговим з'їздом суддів України від 22.02.2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>

2. Декларативність суддівської доброчесності. URL: <https://cedem.org.ua/articles/deklaratyvnist-suddivskoyi-dobrochesnosti/>

3. Етичні основи судової діяльності та професійна етика працівників суду. URL: <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/etichni-osnovi-sudovoi-diyalnosti-ta-profesiy-na-etika-pratsivnikiv-sudu/>